

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองเพื่อพัฒนาหน่วยการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเรื่อง “พิษณุโลกท้องถิ่นของเรา” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีวิธีการตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เพื่อสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนเรื่อง “พิษณุโลกท้องถิ่นของเรา” ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) จำนวน 10 คน โดยเลือกแบบเจาะจงจากบุคคลในท้องถิ่น

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเครื่องมือ

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลองเพื่อการวิเคราะห์และปรับปรุงหน่วยการเรียนรู้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนวัดสมอแข อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 21 คน ซึ่งมีหลักในการเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลองแผนคือ นักเรียนไม่มีพื้นฐานความรู้ในเรื่องจังหวัดพิษณุโลกมาก่อนและมีสภาพความเป็นอยู่ ประสบการณ์คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง

2.2 กลุ่มตัวอย่างเพื่อทดลองนำหน่วยการสอนไปใช้จริง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนวัดเนินมะคึก จำนวน 31 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีดังนี้

1. แบบสำรวจข้อมูลเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นในการพัฒนาหน่วยการสอนเรื่อง “พิษณุโลกท้องถิ่นของเรา” เป็นแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นตัวกำหนดในการจัดการเรียนการสอน

2. หน่วยการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หน่วยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา หน่วยย่อยที่ 1 จังหวัดของเรา ใช้เวลาเรียน 39 คาบ คาบละ 20 นาที จัดทำเป็นหน่วยการสอนจำนวน 3 หน่วยการสอน ซึ่งแต่ละหน่วยการสอนใช้เวลาสอนมีรายละเอียดดังนี้

2.1 หน่วยการสอนที่ 1 เรื่อง สภาพทั่วไปของจังหวัดพิษณุโลกมีแผนการสอนย่อยทั้งหมด 4 แผนการสอน แผนการสอนย่อยที่ 1, 2 และ 4 ใช้เวลาสอนแผนการสอนละ 3 คาบ แผนการสอนย่อยที่ 3 ใช้เวลาสอน 6 คาบ รวมเวลา 15 คาบ

2.2 หน่วยการสอนที่ 2 เรื่อง สภาพสังคมและความเป็นอยู่ มีแผนการสอนย่อยทั้งหมด 3 แผนการสอน แผนการสอนย่อยที่ 1 และ 2 ใช้เวลาแผนการสอนละ 3 คาบ แผนการสอนย่อยที่ 3 ใช้เวลาสอน 6 คาบ รวมเวลา 12 คาบ

2.3 หน่วยการสอนที่ 3 เรื่อง มรดกล้ำค่าของท้องถิ่น มีแผนการสอนย่อยทั้งหมด 3 แผนการสอน แผนการสอนย่อยที่ 1 ใช้เวลาสอน 6 คาบ แผนการสอนย่อยที่ 2 และ 3 ใช้เวลาแผนการสอนละ 3 คาบ รวมเวลา 12 คาบ

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อใช้วัดผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยหน่วยการสอน เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

4. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หน่วยการสอนเพื่อประเมินคุณภาพของหน่วยการสอน

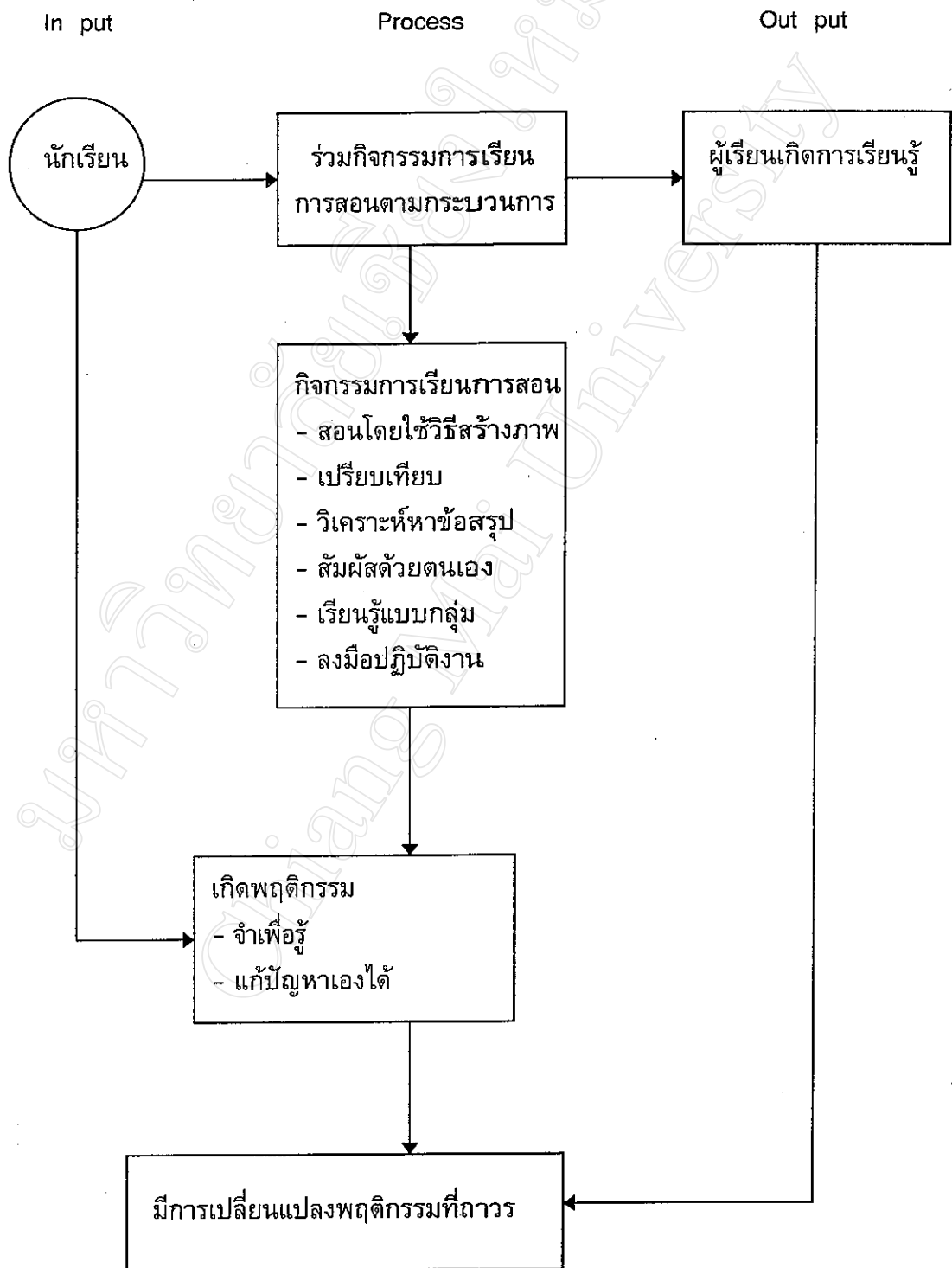
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างแบบสำรวจความต้องการของท้องถิ่น

1.1 ศึกษาตำราเอกสาร และงานวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างแน่นอน (Structured Interview) (อ้างใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2535, หน้า 110) จำนวน 5 ข้อ จากนั้นนำไปให้กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) จำนวน 10 คนต่อไป

2. การพัฒนาหน่วยการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หน่วยย่อยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา หน่วยย่อยที่ 1 จังหวัดของเรา ดังแผนภูมิ 9 ทิศทางการเรียนการสอนเรื่อง “พิษณุโลกท้องถิ่นของเรา” ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

แผนภูมิ 9 ทิศทางการเรียนการสอนเรื่อง “พิษณุโลกท้องถิ่นของเรา”

ดังมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน เรื่อง “พิษณุโลกท้องถิ่นของเรา” ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องคือ ศึกษาธิการ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต นักเรียนจำนวน 10 คน

2.2 ศึกษาวัตถุประสงค์เนื้อหาสาระกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตร แผนการสอนและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.3 ศึกษาทฤษฎีและหลักการสอนที่เกี่ยวกับวิชาสอนแบบหน่วยและการพัฒนาหลักสูตร ระดับท้องถิ่น

2.4 ทำการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หน่วยย่อยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา หน่วยย่อยที่ 1 จังหวัดของเรา กำหนดเป็นหน่วยการสอน 3 หน่วย ดังนี้

2.4.1 หน่วยการสอนที่ 1 เรื่อง สภาพทั่วไปของจังหวัดพิษณุโลก

- 1) ที่ตั้ง อาณาเขต และการคมนาคม จำนวน 1 แผนการสอน รวม 3 คาบ
- 2) ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ จำนวน 1 แผนการสอน รวม 3 คาบ
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติ จำนวน 1 แผนการสอน รวม 6 คาบ
- 4) ประวัติความเป็นมาของจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 1 แผนการสอน

รวม 3 คาบ

2.4.2 หน่วยการสอนที่ 2 เรื่อง สภาพสังคมและความเป็นอยู่

- 1) ประชากร จำนวน 1 แผนการสอน รวม 3 คาบ
- 2) การประกอบอาชีพ จำนวน 1 แผนการสอน รวม 3 คาบ
- 3) วัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น จำนวน 1 แผนการสอน รวม 6 คาบ

2.4.3 หน่วยการสอนที่ 3 เรื่อง มรดกล้ำค่าของท้องถิ่น

- 1) โบราณสถาน โบราณวัตถุในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 1 แผนการสอน

รวม 6 คาบ

- 2) สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 1 แผนการสอน

รวม 3 คาบ

- 3) บุคคลดีเด่นของท้องถิ่น จำนวน 1 แผนการสอน จำนวน 1 แผนการสอน

รวม 3 คาบ

2.5 จัดสร้างหน่วยการสอนที่ประกอบด้วยแผนการสอน โดยมีสาระสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล โดยเน้นเนื้อหาที่สอดคล้องกับท้องถิ่น ดังรายละเอียดที่ปรากฏในตาราง 1-3

ตาราง 1 วิเคราะห์คำอธิบายหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา หน่วยย่อยที่ 1 จังหวัดของเรา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เนื้อหาหลัก	วัตถุประสงค์	กิจกรรม/กระบวนการ	คาบเวลา
จังหวัดพิษณุโลก			
1. สภาพทั่วไปของจังหวัดพิษณุโลก	1. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจังหวัดพิษณุโลก	1. สังเกต ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของจังหวัดพิษณุโลก	39
1.1 ที่ตั้ง อาณาเขต และการคมนาคม	2. สามารถมีทักษะในการสังเกต ศึกษารวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์และคุณค่าของสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวที่มีต่อตนเอง	2. จัดทำแผนผังและรายงานเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของจังหวัดพิษณุโลก	
1.2 ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ	3. ปฏิบัติตนได้สอดคล้องเหมาะสมในการดำรงรักษามรดกล้ำค่าของจังหวัดพิษณุโลก	3. อภิปราย วิเคราะห์ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวของตน บุคคลในชุมชนและในจังหวัด การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันคุณค่าของสิ่งที่มีในจังหวัด	
1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ			
1.4 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดพิษณุโลก			
2. สภาพสังคมและความเป็นอยู่			
2.1 ประชากร			
2.2 การประกอบอาชีพ			
2.3 วัฒนธรรม ประเพณีในท้องถิ่น			
3. มรดกล้ำค่าของท้องถิ่น			
3.1 โบราณสถานโบราณวัตถุในจังหวัดพิษณุโลก			
3.2 สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดพิษณุโลก			
3.3 บุคคลดีเด่นของท้องถิ่น			

ตาราง 2 โครงสร้างของหน่วยการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่อง “พิษณุโลกท้องถิ่นของเรา” ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 39 คาบ

แผนการสอนที่	เรื่อง	เวลาเรียน/คาบ
	1. สภาพทั่วไปของจังหวัดพิษณุโลก	
1	1.1 ที่ตั้ง อาณาเขตและการคมนาคม	3
2	1.2 ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ	3
3	1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ	6
4	1.4 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดพิษณุโลก	3
	รวม	15
	2. สภาพสังคมและความเป็นอยู่	
5	2.1 ประชากร	3
6	2.2 การประกอบอาชีพ	3
7	2.3 วัฒนธรรม ประเพณีในท้องถิ่น	6
	รวม	12
	3. มรดกล้ำค่าของท้องถิ่น	
8	3.1 โบราณสถาน โบราณวัตถุในจังหวัดพิษณุโลก	6
9	3.2 สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดพิษณุโลก	3
10	3.3 บุคคลดีเด่นของท้องถิ่น	3
	รวม	12

ตาราง 3 วิเคราะห์เนื้อหาย่อย จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การเรียน การสอน เวลาเรียนในแต่ละหน่วยการสอน

เนื้อหาหลัก	เนื้อหาย่อย	จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนการสอน	จำนวนคาบ
1. สภาพทั่วไปของจังหวัดพิษณุโลก	1.1 ที่ตั้ง อาณาเขตและ การคมนาคม	1. นักเรียนสามารถบอกชื่อที่ตั้งและอาณาเขตของจังหวัดพิษณุโลก 2. นักเรียนสามารถบอกเส้นทางการคมนาคมของจังหวัดพิษณุโลก 3. นักเรียนสามารถบอกเขตการปกครองของจังหวัดพิษณุโลก	1. เล่นเกมยืมใส่ไข่ และให้นักเรียนตอบคำถาม 2. ครูนำเสนอเกี่ยวกับจังหวัดพิษณุโลก 3. ให้นักเรียนสร้างแผนผังแล้วร่วมสนทนาเกี่ยวกับบ้านกับโรงเรียน 4. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มปฏิบัติตามกิจกรรมตามบัตรคำสั่งและบัตรกิจกรรม 5. แต่ละกลุ่มเสนอผลของกิจกรรม 6. ครูและนักเรียนร่วมสรุปเนื้อหาและทำแบบทดสอบ	1. เกมยืมใส่ไข่ 2. แผนที่ประเทศไทย 3. แผนที่จังหวัดพิษณุโลก 4. บัตรคำสั่ง 5. บัตรเนื้อหา 6. บัตรกิจกรรม 7. แบบทดสอบ 8. บัตรเฉลย	3
	1.2 ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ	1. นักเรียนสามารถบอกลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดพิษณุโลก 2. นักเรียนสามารถบอกลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดพิษณุโลก	1. ครูสนทนากับนักเรียนถึงสภาพแวดล้อมรอบตัวนักเรียน 2. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมบริเวณ	1. สภาพทิวทัศน์บริเวณโรงเรียน 2. แผนที่ภูมิประเทศ 3. รูปภาพลักษณะภูมิประเทศของจังหวัด	3

ตาราง 3 (ต่อ)

เนื้อหาหลัก	เนื้อหาย่อย	จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการเรียนรู้การสอน	จำนวนคาบ
		3. นักเรียนสามารถอธิบายลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของประชากรจังหวัดพิษณุโลก	โรงเรียน 3. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มศึกษารูปภาพลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดพิษณุโลก 4. ครูนำใบทกลอนเรื่องแสงแดดให้นักเรียนอ่านแล้วตอบคำถาม 5. เล่นเกมหาพวก 6. ให้นักเรียนเขียนบรรยายสภาพแวดล้อมรอบบริเวณโรงเรียนและสภาพลักษณะภูมิประเทศภูมิอากาศของจังหวัดพิษณุโลก	พิษณุโลก 4. เกมหาพวก	
1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ	1. นักเรียนสามารถบอกแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญของจังหวัดพิษณุโลกได้	1. ฟังเพลง แล้วร้องตาม ร่วมสนทนาเกี่ยวกับเนื้อเพลง 2. ครูและนักเรียนร่วมสนทนาเกี่ยวกับเรื่องทรัพยากร	1. ฟังเพลง แล้วร้องตาม ร่วมสนทนาเกี่ยวกับเนื้อเพลง 2. ครูและนักเรียนร่วมสนทนาเกี่ยวกับเรื่องทรัพยากร	1. เทปเพลงพิษณุโลกถิ่นงาม 2. แผนภูมิเนื้อเพลงพิษณุโลกถิ่นงาม 3. ภาพทรัพยากรธรรมชาติ	6

ตาราง 3 (ต่อ)

เนื้อหาหลัก	เนื้อหาย่อย	จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	จำนวนคาบ
		2. นักเรียนสามารถอธิบายคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดพิษณุโลกได้	ธรรมชาติจากรูปภาพ 3. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเพื่อศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมในศูนย์กิจกรรมที่จัดไว้	4. ศูนย์กิจกรรม 3 ศูนย์ 5. แผนภูมิ เนื้อเพลง ศรทราไพร 6. เครื่องดนตรี ประกอบเพลง เช่น กลอง ลูกแซก	
		3. นักเรียนสามารถเลือกแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลกได้	3 ศูนย์		
	1.4 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดพิษณุโลก	1. นักเรียนสามารถเล่าประวัติความเป็นมาของจังหวัดพิษณุโลกได้ 2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะของจังหวัดพิษณุโลก	1. ให้นักเรียนแต่ละคนศึกษาประวัติความเป็นมาของจังหวัดพิษณุโลกจากบัตรเนื้อหา 2. นักเรียนวาดภาพจังหวัดพิษณุโลก 3. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มศึกษาจากรูปภาพแล้วตอบคำถาม 4. เล่นเกมเก็บดอกไม้ 5. ร้องเพลงพิษณุโลกถิ่นงาม	1. บัตรเนื้อหา 2. รูปภาพเมืองพิษณุโลกในอดีต 3. เกมเก็บดอกไม้ 4. แผนภูมิเพลงพิษณุโลกถิ่นงาม	3

ตาราง 3 (ต่อ)

เนื้อหาหลัก	เนื้อหาย่อย	จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการเรียนการสอน	จำนวนคาบ
2. สภาพสังคมและความ เป็นอยู่	2.1 ประชากร	1. นักเรียนสามารถบอกจำนวนและความหนาแน่นของประชากรในจังหวัดพิษณุโลก 2. นักเรียนสามารถอธิบายถึงสาเหตุการเพิ่มและการลดของประชากรในจังหวัดได้	1. เล่นเกมประชากรหนาแน่น 2. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มร่วมกันศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบ 3. ให้นักเรียนวาดภาพประชากรในหมู่บ้านและเขียนบรรยายถึงการดำเนินชีวิต	1. เกมประชากรหนาแน่น 2. แบบสำรวจย่อย 3. แบบสำรวจสรุป 4. รูปภาพประชากรในเขตอำเภอเมืองพิษณุโลกกับอำเภอรอบนอก 5. กระดาษวาดเขียน 6. สีไม้	3
	2.2 การประกอบอาชีพ	1. นักเรียนบอกสภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไปของประชาชนในจังหวัดพิษณุโลกได้ 2. นักเรียนบอกอาชีพต่างๆ ในชุมชนจังหวัดพิษณุโลกได้	1. ร่วมกันร้องเพลงหนูอยากเป็นอะไร 2. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของประชาชนในหมู่บ้าน 3. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มร่วมกันหาความสัมพันธ์ของอาชีพคนในท้องถิ่นตามใบกิจกรรม	1. แผนภูมิเพลงหนูอยากเป็นอะไร 2. ใบกิจกรรม 3. เกมฉันคือใคร 4. รูปภาพการประกอบอาชีพต่างๆ	3

ตาราง 3 (ต่อ)

เนื้อหาหลัก	เนื้อหาย่อย	จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการเรียนรู้การสอน	จำนวนคาบ
			4. นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์เปรียบเทียบอาชีพต่างๆ ในท้องถิ่น		
			5. เล่นเกมฉันคือใคร		
			6. ให้นักเรียนวาดภาพอาชีพที่หนูอยากจะเป็น		
	2.3 วัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น	1. นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของประเพณีและวัฒนธรรมที่สำคัญของจังหวัดพิษณุโลกได้	1. เล่นเกมรวมใจ 2. ครูและนักเรียนร่วมสนทนาเกี่ยวกับภาพวัฒนธรรมประเพณีไทย	1. เกมรวมใจ 2. ภาพวัฒนธรรมประเพณีไทย 3. ใบความรู้ 4. เกมมองต่างมุม 5. บัตรสลากแสดงบทบาทสมมุติ	6
		2. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดพิษณุโลกได้	3. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ร่วมกันศึกษาจากใบความรู้และหนังสืออ่านประกอบเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดพิษณุโลก		
			4. เล่นเกมมองต่างมุม		

ตาราง 3 (ต่อ)

เนื้อหาหลัก	เนื้อหาย่อย	จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการเรียนการสอน	จำนวนคาบ
			5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดเรื่องเกี่ยวกับงานประเพณีที่สำคัญของจังหวัดพิษณุโลกและแสดงบทบาทสมมติ		
			6. ให้นักเรียนแต่งกลอนเกี่ยวกับประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดพิษณุโลก		
3. มรดกล้ำค่าของท้องถิ่น	3.1 โบราณสถาน โบราณวัตถุ	1. นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของโบราณสถาน โบราณวัตถุของจังหวัดพิษณุโลกได้ 2. นักเรียนสามารถบอกวิธีการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุได้	1. ให้นักเรียนต่อภาพแล้วร่วมสนทนาถึงลักษณะ ความสำคัญของโบราณสถานและโบราณวัตถุ 2. ครูฉายสไลด์ประกอบคำบรรยายเรื่องโบราณสถาน โบราณวัตถุของจังหวัดพิษณุโลก	1. ภาพต่อ(จิ๊กซอ) โบราณสถาน โบราณวัตถุ 2. สไลด์ประกอบคำบรรยายเรื่องโบราณสถาน โบราณวัตถุในจังหวัดพิษณุโลก 3. ภาพโบราณสถาน โบราณวัตถุในจังหวัดพิษณุโลก 4. ใบความรู้ 5. แบบฝึกหัด	6

ตาราง 3 (ต่อ)

เนื้อหาหลัก	เนื้อหาย่อย	จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการเรียนการสอน	จำนวนคาบ
			3. ครูนำภาพและข่าวเกี่ยวกับโบราณสถานและโบราณวัตถุที่ถูกทำลายโดยมนุษย์มาให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปหาสาเหตุ		
			4. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มช่วยกันคิดโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ		
			5. นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอผลงาน		
			6. ทำแบบฝึกหัด		
3.2 สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดพิษณุโลก	1. นักเรียนสามารถบอกสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลกได้ 2. นักเรียนสามารถบอกวิธีการอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลกได้	1. ให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ที่ประทับใจเกี่ยวกับการไปเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ในจังหวัดพิษณุโลก	1. ให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ที่ประทับใจเกี่ยวกับการไปเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ในจังหวัดพิษณุโลก	1. แผ่นป้ายคำขวัญของจังหวัดพิษณุโลก 2. สไลด์ประกอบคำบรรยายเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก	3

ตาราง 3 (ต่อ)

เนื้อหา หลัก	เนื้อหา ย่อย	จุดประสงค์ การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน	สื่อการเรียนรู้ การสอน	จำนวน คาบ
			2. ให้นักเรียนช่วย กันวิเคราะห์ เกี่ยวกับคำ ขวัญของ จังหวัด พิษณุโลก 3. ครูฉายสไลด์ ประกอบคำ บรรยายเรื่อง สถานที่ท่องเที่ยว ในจังหวัด พิษณุโลก 4. แบ่งนักเรียน เป็นกลุ่มร่วมกัน เล่าเรื่องจาก ภาพโดยใช้หุ่น มือประกอบ 5. ให้นักเรียนวาด ภาพสถานที่ ท่องเที่ยวใน จังหวัด พิษณุโลกที่ ประทับใจ	3. รูปภาพเกี่ยวกับ ปัญหาที่เกิด จากการ ท่องเที่ยว 4. หุ่นมือ 5. กระดาษวาด เขียน 6. สีไม้	
	3.3 บุคคล ดีเด่นของ ท้องถิ่น	1. นักเรียนบอกชื่อ ของบุคคลดีเด่น ของจังหวัด พิษณุโลกได้ 2. นักเรียนสามารถ อธิบายถึงคุณ	1. เล่นเกมประทับใจ ใครในห้องนี้ 2. ครูและนักเรียน ร่วมสนทนาถึง บุคคลที่ทำความ ความดีกับสังคม	1. เกมประทับใจ ใครในห้องนี้ 2. รูปภาพบุคคล ดีเด่นของ จังหวัด พิษณุโลก	3

ตาราง 3 (ต่อ)

เนื้อหา หลัก	เนื้อหา ย่อย	จุดประสงค์ การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน	สื่อการเรียนรู้ การสอน	จำนวน คาบ
		3. นักเรียนสามารถ อธิบายถึงหลัก การดำเนินชีวิต ของบุคคลดีเด่น ของจังหวัด พิษณุโลกได้	3. แบ่งนักเรียน เป็นกลุ่มร่วมกัน ศึกษาผลงาน บุคคลดีเด่น ของจังหวัด พิษณุโลกจาก ใบความรู้ 4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกัน คิดสร้างสถานการณ์จำลอง เกี่ยวกับการทำ ประโยชน์ให้กับ สังคมและร่วมกันแสดง 5. ให้นักเรียนเขียน บรรยายถึง บุคคลที่นักเรียน ประทับใจ	3. ใบความรู้ 4. บัตรสลากแสดง สถานการณ์จำลอง	

2.6 นำแผนการสอนที่สร้างขึ้น ซึ่งประกอบด้วยแผนการสอน แบบฝึกหัด แบบทดสอบไปให้กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข

2.7 แผนการสอนที่ผ่านการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขจากข้อ 2 นำไปทดลองกับนักเรียนก่อนไปทดลองจริงที่โรงเรียนวัดสมอแข อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 21 คน โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมือนการทดลองจริงทุกประการเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง

2.8 นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขจากการทดลองในข้อ 2.7 ไปให้กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจเพื่อพิจารณาแก้ไขอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปใช้จริง

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1 ศึกษาตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบ

3.2 วิเคราะห์จุดประสงค์และเนื้อหาเพื่อสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัย ความสนใจ และความสามารถของสติปัญญาของเด็ก จัดทำเป็นแบบทดสอบ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ

3.3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหาและครอบคลุมจุดประสงค์

3.4 นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจพิจารณาไปปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดสมอแข อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 21 คน

3.5 นำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนนข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิด ข้อที่ไม่ได้ทำ หรือข้อที่ตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกให้ 0 คะแนน

3.6 นำผลการตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบมาหาค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27% ของจุง เดห์ ฟาน แล้วเลือกเฉพาะข้อที่มีความยากง่ายระหว่าง .20-.80 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ได้ข้อทดสอบจำนวน 40 ข้อ และวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-21 ได้เท่ากับ 0.90

4. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หน่วยการสอน

4.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นจากตำราและเอกสารต่างๆ

4.2 กำหนดหัวข้อของแบบสอบถาม แบ่งเป็นด้านเนื้อหาของหน่วยการสอน ด้านการจัดกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอน ด้านผลที่ได้รับจากการเรียน

4.3 สร้างแบบสอบถามโดยมีข้อความทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ จำนวน 15 ข้อ โดยมี 2 ตัวเลือก คือ ให้นักเรียนตอบว่าใช่หรือไม่ใช่ และคำถามปลายเปิดอีก 3 ข้อ

4.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญรวม 5 ท่าน ตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขและนำไปใช้ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ คือ

1. การสำรวจเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นในการพัฒนาหน่วยการสอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 10 คน ซึ่งประกอบด้วย

1.1 ศึกษาวิเคราะห์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง	1 คน
1.2 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา	3 คน
1.3 ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	3 คน
1.4 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เคยเรียนเรื่องจังหวัดของเรา	3 คน
รวมทั้งสิ้น	10 คน

ในการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยได้ติดต่อนัดหมายล่วงหน้าเพื่อขอความร่วมมือในการให้ข้อมูล โดยได้ดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็นระยะเวลา 20 วัน ในระหว่างวันที่ 22 ตุลาคม 2541 ถึงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2541 เมื่อทำการสัมภาษณ์เสร็จสิ้นแล้วผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดประมวลเป็นข้อสรุปความต้องการของชุมชนเพื่อนำไปเป็นตัวกำหนดในการพัฒนาหน่วยการสอนต่อไป

2. การดำเนินการทดลองใช้หน่วยการสอน

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนตามหน่วยการสอนที่สร้างขึ้น จำนวน 10 แผนการสอน ใช้เวลาในการสอนจำนวน 39 คาบ มีขั้นตอนดังนี้

2.1 การเตรียมตัวครู ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดของแผนการสอนที่สร้างขึ้นและจัดเตรียมสื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์ แผนภาพ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องบันทึกเสียง

2.2 ในการดำเนินการสอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ทดสอบกับนักเรียนก่อนทดลอง (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2 ทำการสอนโดยใช้หน่วยการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.2.3 ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดียวกัน

2.2.4 สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนโดยใช้แบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนโดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูล

(อ้างใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 73)

1.2 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คำนวณจากสูตร

สูตรของความแปรปรวน

$$S^2 = \frac{\Sigma(X - \bar{X})^2}{N - 1}$$

เมื่อ S^2 แทน เป็นความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง

X แทน เป็นคะแนนแต่ละด้านในกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ แทน เป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน เป็นจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

$N - 1$ แทน เป็นจำนวนตัวแปรอิสระ (Degree of Freedom)

(อ้างใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 78)

2. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

2.1 หาค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27% และอาศัยตารางวิเคราะห์ของ จุง เตห์ ฟาน (Chung Teh Fan)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR-21 คูเดอร์ ริชาร์ดสัน สูตร KR-21

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\bar{X}(k - \bar{X})}{kS^2} \right\}$$

r_{tt} คือ ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

k คือ จำนวนข้อของแบบทดสอบ

$\bar{X}$ คือ คะแนนเฉลี่ย

S^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนน

(อ้างใน ภัทรา นิคมานนท์, 2537, หน้า 71)

3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบหลังเรียน (Post-test) ของกลุ่มทดลอง โดยการทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มไม่อิสระ (Dependent)

$$t = \frac{\bar{d} - \mu_d}{S_d / \sqrt{n}}$$

t แทน อัตราส่วนวิกฤต

$\bar{d}$ แทน ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่

n แทน จำนวนคู่

S_d แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลต่างแต่ละคู่

(อ้างใน กนกทิพย์ พัฒนาพิวพันธ์, 2536, หน้า 85)

4. วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หน่วยการสอน จากแบบสอบถามความคิดเห็นโดยใช้ร้อยละ เสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบการบรรยาย